

Actieve raadsinformatie

Registratienummer 2024-90

Datum: 20 november 2024
Van collegelid: Olaf Prinsen en Stephan Nienhuis
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Verdeling verantwoordelijkheden tussen gemeenteraad en College van B&W bij de opvang van vluchtelingen

Inleiding

In dit memo beschrijven we naar aanleiding van uw verzoek in het Presidium de verdeling van bevoegdheden tussen de gemeenteraad en het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) bij de organisatie van crisishulpverlening, de uitbreiding van de opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne en de vestiging van een asielzoekerscentrum. Gezien de toenemende vraag naar opvangcapaciteit in Nederland en de maatschappelijke en ruimtelijke implicaties hiervan, is het belangrijk om helderheid te bieden over de besluitvorming en verantwoordelijkheden. Hieronder zijn de formele bevoegdheden toegelicht, waarbij er afhankelijk van de situatie op onderdelen vaak ruimte is een meer passende procedure te overwegen. In het algemeen geldt uiteraard altijd de generieke instrumenten van de raad, zoals het vragenrecht per definitie van toepassing is. Deze bestaande bevoegdheidsverdeling geldt eveneens bij ruimtelijke procedures.

1. Crisishulpverlening

College van B&W:

- De crisishulpverlening wordt doorgaans georganiseerd onder coördinatie van de veiligheidsregio, waarbij het College van B&W direct verantwoordelijk is voor de uitvoering.
- Vanwege het acute karakter van crisishulpverlening kan het College zonder voorafgaande toestemming van de raad beslissingen nemen om een geschikte locatie beschikbaar te stellen en noodzakelijke middelen in te zetten.
- Het College informeert de raad (achteraf) over de gemaakte keuzes en de gevolgen voor de gemeenschap.

Gemeenteraad:

- De raad speelt hier vooral een controlerende rol, waarbij het College verantwoording aflegt over de aanpak en de keuzes.
- Eventuele financiële overschrijdingen boven het eerder vastgestelde budget vereisen goedkeuring van de raad.
- De raad kan, indien gewenst, kaders stellen voor toekomstige crisishulpverleningssituaties.

2. Uitbreiding van Oekraïneopvang

College van B&W:

- De verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ligt bij het College van B&W, dat handelt binnen Landelijke en lokale kaders.
- Het College maakt afspraken over aantallen en voorwaarden voor Oekraïneopvang en kan zelfstandig handelen, mits de benodigde middelen en accommodaties beschikbaar zijn binnen de vastgestelde kaders en budgetten.
- Indien er sprake is van spoedmaatregelen vanwege plotselinge toename van het aantal vluchtelingen, kan het College besluiten om tijdelijke opvangfaciliteiten te organiseren.

Gemeenteraad:

- De gemeenteraad heeft een belangrijke rol in de vaststelling van het beleid en de financiële kaders waarbinnen de Oekraïneopvang plaatsvindt.
- Indien uitbreiding van opvangcapaciteit leidt tot aanpassingen van het bestemmingsplan of significante financiële consequenties, is goedkeuring van de raad vereist.
- De raad houdt toezicht op de uitvoering door middel van monitoring en kan het College aanspreken op eventuele maatschappelijke of financiële gevolgen.

3. Vestiging van een Asielzoekerscentrum

College van B&W:

- Het College van B&W is als Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor de uitvoering van besluiten omtrent de vestiging van een asielzoekerscentrum. Dit omvat de verkenning met buurgemeenten, het participatietraject en het zorgen voor een ordentelijk verkenningproces inclusief de betrokkenheid van de gemeenteraden.
- Indien een locatie op het oog is; het onderhandelen met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) over locatie, financiering en voorwaarden.
- Het College kan zelf beslissen over een bestuursovereenkomst of het aangaan van andere samenwerkingen met het COA, mits de hiervoor benodigde middelen binnen de begroting vallen. Daarbij kan een wensen en bedenkingprocedure worden afgesproken of de gemeenteraad kan vragen om vooraf geïnformeerd te worden over het aangaan van privaatrechtelijke verplichtingen.
- Bij ruimtelijke besluiten, zoals het toekennen van een omgevingsvergunning, treedt het College op als bevoegd gezag.

Gemeenteraad:

- De gemeenteraad beslist of er opvang van asielzoekers komt en heeft een kaderstellende rol over de manier waarop die opvang en het proces wordt ingericht. Dat kan door kan beleidsregels vast te stellen omtrent de vestiging van asielzoekerscentra binnen de gemeente. In de verkenning met Epe heeft het onze voorkeur dat de beide gemeenteraden dit gezamenlijk oppakken en uitspreken welke afwegingskaders gebruikt worden en welke procedure daarbij hoort.
- In het proces van gezamenlijke verkenning hebben we bestuurlijk afgestemd dat de gemeenteraden bij voorkeur een uitspraak doen over één of meer voorkeurlocaties.
- Wanneer er een wijziging in bestemming of grotere financiële bijdragen vereist zijn, zal er een Omgevingsvergunning (Bopa) moeten zijn met de mogelijkheid van bindend advies van

de kant van de gemeenteraad als een dergelijk project door de raad is aangewezen voor bindend advies.

- De raad houdt een toezichthoudende rol op de uitvoering van het College door middel van monitoring en het stellen van vragen.

Conclusie:

De bevoegdheden tussen het College van B&W en de gemeenteraad verschillen per type opvang en situatie. In de kern ligt de uitvoerende verantwoordelijkheid bij het College van B&W, terwijl de raad een kaderstellende en controlerende rol vervult. Dit geeft het College de benodigde flexibiliteit om snel te handelen in noodsituaties, terwijl de gemeenteraad kaders stelt en toezicht houdt op de uitvoering binnen deze kaders. Wij kunnen ons voorstellen dat de raad specifieke wensen heeft over de procedures die gevolgd moeten worden en we nodigen u graag uit om die kenbaar te maken in het komende politieke debat op 26 november.